

René Appel
De advocaat

2014
Uitgeverij XL
Leidschendam

Hoofdstuk 1

‘Voor de duidelijkheid vat ik kort samen wat tot nu toe aan de orde is geweest, zodat ook de verdachte weer helemaal bij de les is.’ De rechter zweeg even en keek naar Barry Wesseling, Davids cliënt, die inderdaad lamzakkerig in zijn stoel hing, terwijl David hem nadrukkelijk had voorgehouden een attente, geïnteresseerde houding aan te nemen. Zijn enige oplettendheid had er tot nu toe in gelegen dat hij een paar keer fel zijn hoofd schudde als er een beschuldiging werd geuit, waarbij hij een keer bijna van zijn stoel gleed. Vervolgens vestigde de rechter zijn blik op David. Die knikte kort, als om duidelijk te maken dat hij zeker goed oplette en elk woord van Vreeland in zich op zou nemen. Daar stelde de rechter prijs op, wist hij. Een goede relatie met een rechter betaalde zich altijd uit. ‘Mijnheer Wesseling,’ ging Vreeland door, ‘volgens het dossier bent u op donderdag de zeventwintigste rond halfelf’s avonds de woning van de heer Van Wijngaarden binnengedrongen.’

Op een eerdere vraag van de rechter had Barry al gezegd dat dat absoluut niet klopte, zoals hij dat tijdens het politieverhoor en bij de rechter-commissaris ook had ontkend.

‘Volgens de verklaring van de heer Van Wijngaarden werd er aangebeld en stond er een jongeman voor de

deur, die hem hardhandig opzij duwde... misschien eerder gooide, waardoor hij met zijn hoofd tegen de zijkant van een kastje sloeg en enige tijd van de wereld was.'

David draaide zich half om en keek naar Van Wijngaarden, die op de publieke tribune had plaatsgenomen. Hij knikte bevestigend na de woorden van de rechter.

'Toen de heer Van Wijngaarden weer bij zijn positieven was, bleek de indringer verdwenen te zijn, net als zijn laptop, die toevallig in het halletje op een kastje stond. Ondertussen had mevrouw Tienaert, die in dezelfde straat woont als de heer Van Wijngaarden en op dat moment haar hondje uitliet, een jongeman hard lopend het pand van de heer Van Wijngaarden zien verlaten met iets onder zijn arm. Ze was zo alert om onmiddellijk 112 te bellen. Een surveillanceauto reed toevallig in de buurt, en twee agenten slaagden erin de verdachte aan te houden. Mevrouw Tienaert heeft u toen herkend als degene die zich met de ontvreemde laptop uit de voeten maakte. De zaak lijkt me zo helder als bronwater, maar ik heb begrepen dat uw raadsman daar andere ideeën over heeft. Raadslieden hebben zich over het algemeen die gewoonte eigen gemaakt.'

Een paar mensen op de publieke tribune gniffelden. David keek om. Nu pas zag hij een man die onbewo-

gen voor zich uit keek. Aan beide kanten zat er niemand naast hem, en het leek alsof dat ook uitgesloten was. Hij nam de ruimte om zich heen volledig in beslag, alleen maar door op die ene stoel te zitten. In ieder geval van een afstand vertoonde de man enige uiterlijke gelijkenis met David. Hij had alleen wat korter haar en droeg geen bril.

‘En u hebt zelfs een getuige opgeroepen, namelijk mevrouw Tienaert,’ vervolgde Vreeland, ‘hoewel zij bij de rechter-commissaris al een verklaring heeft afgelegd. Meester Driessen, aan u het woord.’

David schraapte zijn keel. ‘Edelachtbare, mijn cliënt is helaas het slachtoffer van toevallige omstandigheden, die ten onrechte in zijn nadeel lijken te worden uitgelegd. Uiteraard kan noch ik noch hijzelf ontkennen – en dat willen we ook niet – dat hij zich op de bewuste avond op straat bevond met een laptop die eigendom was van de heer Van Wijngaarden en dat hij om die reden door de politie is aangehouden en in hechtenis genomen. Maar zijn verklaring voor het feit dat hij de bewuste laptop in zijn bezit had, wijkt in sterke mate af van de interpretatie in het dossier.’ David voelde priemende ogen die onder de toga in zijn rug prikten. Het kostte hem moeite zich niet om te draaien naar de publieke tribune, maar dat was niet nodig: ook zo wist hij wiens blik zo indringend op hem gevestigd was. David vervolgde zijn verhaal. Van Wijngaarden had

de inbreker of overvaller niet goed gezien, volgens zijn verklaring, omdat het lampje in de hal kapot was en alles heel snel was gegaan, waardoor hij volledig werd verrast. In zijn huis waren geen sporen gevonden die wezen op Barry Wesseling als dader. Geen vingerafdrukken, niets. ‘En u vraagt zich natuurlijk af hoe mijn cliënt, als hij het apparaat niet heeft ontvreemd, dan toch die laptop in zijn bezit heeft gekregen. Ik wijs opnieuw op de verklaring die mijn cliënt al bij de politie heeft afgelegd. Hij liep daar over straat toen er een man kwam aangerend die hem de laptop in zijn handen drukte.’ David voelde het ongeloof in de zaal. Zijn sterkste argumenten had hij bewaard. Dit waren slechts inleidende beschietingen, die het doel niet raakten, maar al wel een sfeer van twijfel zouden kunnen zaaien. En twijfel, daar ging het om. Hoeveel twijfel er nodig was om iemand vrij te pleiten? Soms was één procent voldoende. Dat was zijn kracht, daar lagen zijn mogelijkheden. Het OM moest per definitie streven naar honderd procent zekerheid. Voor het winnen van zijn zaak had hij voldoende aan een spoortje twijfel, om dat vervolgens op te blazen tot iets groots.

‘Toen de politie mijn cliënt aanhield,’ ging David door, ‘heeft hij de agenten daarom onmiddellijk het apparaat overhandigd, met de woorden. “Hier, die is voor jullie.”’

De rechter zei met een vleugje ironie in zijn stem:

‘Volgens u vervulde hij dus op een voorbeeldige wijze zijn burgerplicht. Jammer dat de betreffende agent niet meer precies wist welke woorden uw cliënt hem toevoegde.’

‘Met uw welnemen wil ik graag opmerken dat de agent het evenmin heeft ontkend. Ik citeer hier uit het verslag van het verhoor bij de rechter-commissaris: “Ja, dat zou hij gezegd kunnen hebben.”’ David hoorde achter zich vanaf de publieke tribune iemand twee keer kort in zijn handen klappen.

Dat liet Vreeland niet zomaar passeren. Het was zijn zaal en zijn zaak. ‘Stilte graag.’

‘Nu kom ik echter tot een cruciaal punt.’ David zweeg een moment en keek om zich heen. Barry was zelfs iets rechterop gaan zitten. ‘En met het oog daarop heb ik de enigszins ongebruikelijke stap genomen om mevrouw Tienaert hier als getuige op te roepen.’

De rechter leek weinig zin te hebben in dit oponthoud. De zitting was al ruim een uur te laat begonnen, omdat er vertraging was ontstaan bij het vervoer van Barry vanuit het Huis van Bewaring naar de rechtbank, en nu was hij kennelijk bang dat de rest van zijn programma in de knel zou komen. Mevrouw Tienaert was een klein, kogelrond vrouwtje, met een traditioneel grijs omaknotje. Ze wierp een snelle blik op de verdachte, maar wendde zich direct weer tot de rechter. Het leek of ze bang was dat Barry haar zelfs in deze rechtszaal

kwaad zou kunnen doen. Daar kon David zich iets bij voorstellen, nadat hij in het Huis van Bewaring met Barry had gesproken. ‘Als ik dat stomme wijf in mijn poten krijg, dan...’

Toen alle formaliteiten waren vervuld, kon David mevrouw Tienaert aan de tand gaan voelen. Hij was redelijk zeker van zijn zaak. Dit zou een mooie performance worden. Mirjam zou hem weer eens moeten zien, maar het was al minstens twee jaar geleden dat ze voor het laatst op zijn aandringen bij de behandeling van een zaak aanwezig was geweest, een zaak waarvan hij had aangevoeld dat hij hem ging winnen. Het leek haar allemaal niet veel te interesseren. Bovendien had ze het altijd te druk met de kinderen, met vriendinnen, shoppen, het huishouden, boodschappen... Uitgebreid nam David de reeks gebeurtenissen met de getuige door, alsof het een script voor een tv-serie betrof. Vanaf het moment dat ze haar hondje de riem om had gedaan tot het moment dat ze met haar mobiel 112 had gebeld. David kreeg niet de indruk dat ze ervan op de hoogte was dat hij Emiel, die af en toe wat klusjes voor hem deed, subtiel navraag naar haar had laten doen. Daaruit was onder meer gebleken dat ze nogal kippig was, vooral ’s avonds. ‘Mevrouw Tienaert, u zegt dus dat u de verdachte het huis van de heer Van Wijngaarden hebt zien verlaten met een laptop onder zijn arm.’

‘Dat klopt.’

‘U hebt bij de politie gezegd de verdachte te herkennen.’

‘Ja.’

‘Waaraan herkende u hem?’

‘Aan zijn gezicht en aan zijn kleren.’

‘Wat droeg hij dan?’

‘Een soort jack, een trainingsjack of zo, met een capuchon.’

‘En welke kleur?’

‘Donker. Donkerblauw, dacht ik.’

‘O, dat dacht u, maar u weet het niet zeker.’

‘Nee, niet echt.’ Mevrouw Tienaert leek enkele centimeters te krimpen.

‘En u herkende hem dus ook aan zijn uiterlijk.’ David wist dat de politie alleen een foto van Barry aan haar had voorgelegd. Geen officiële Oslo-confrontatie met vijf min of meer op elkaar lijkende mannen op een rij en de getuige achter een *oneway-screen*. Dat had hen niet nodig geleken bij zo’n klip-en-klare zaak.

‘Ja.’ Ze keek schichtig naar Barry. ‘Zo’n gezicht, dat vergeet je niet zomaar.’

“‘Zo’n gezicht...’ Ik vind het een heel normaal gezicht van een aardige jongeman, maar goed... Hoe ver stond u van hem af, toen hij uit het huis van de heer Van Wijngaarden kwam?’

‘k Weet niet, de overkant van de straat.’

‘Goed, dan wil ik graag met uw welnemen...’ David

keek vragend naar de rechter. ‘... een klein experiment doen.’ Tegen de kathedier stond een map, waar hij vier grote foto’s uit haalde, van vier redelijk op elkaar lijkende jonge mannen, alle vier met een hoody over hun hoofd, zoals ze het zelf zouden noemen. Een capuchon was voor eikels van het gymnasium. David ging op zo’n acht meter afstand van mevrouw Tienaert staan, hield achtereenvolgens de vier met weinig contrast afgedrukte foto’s omhoog en vroeg haar steeds of de afgebeelde persoon de verdachte was. Zoals David had verwacht, begon ze snel te twijfelen.

‘Ik zie het zo niet goed. Die foto’s zijn erg donker.’

‘Ja, maar het was ook donker toen u zogenaamd mijn cliënt met een laptop uit het huis van de heer Van Wijngaarden zag komen. Ik ben het nagegaan, en voor dat huis staat geen lantaarnpaal.’ Hij toonde nu een andere foto. ‘En deze?’

‘Ja... nee, eh... ja, dat is hem.’

‘Weet u het zeker?’

‘Ja, ik herken hem.’

‘Deze foto,’ zei David, ‘heb ik van internet geplukt en ik heb er een vergroting van laten maken. De man op de foto is een onbekende. Hij heeft niets met deze zaak te maken. Dit voor alle duidelijkheid.’

Mirjam rekte zich nog eens uit. Weldadig, zoals Sally dat ook kon, haar armen en benen gestrekt, haar li-

chaam half draaiend. Het liefst zou ze net als de poes haar nagels ergens in klauwen. Daarna rolde ze weer op haar zij, haar knieën opgetrokken. Ze liet haar ogen genotvol langs de lijnen van Stevens rug, billen en benen gaan. Waarom was seks midden op de dag, tijdens een herdersuurtje, zo lekker? Omdat ze zich schuldig voelde? Omdat het niet hoorde? Omdat de buitenwereld een uur lang – nee, bij hen was het langer dan een uur als Steven zich vrij kon maken van zijn werk – niet bestond? Dit waren de beste momenten om iemand lief te hebben, om je volledig te laten gaan, om je bijna letterlijk met huid en haar over te leveren aan je geliefde. Het herdersuurtje. De schapen knabbelden aan het gras en in een hutje op de hei ging de herder tekeer met zijn geliefde, een meisje uit het dorp dat hem was komen opzoeken. Zeven maanden geleden had ze Steven voor het eerst ontmoet, nota bene tijdens een sollicitatiegesprek op zijn kantoor, dat niet tot een aanstelling had geleid. Maar dat had ze hem nooit kwalijk genomen. Had zij hem verleid? Of hij haar? Nee, ze hadden elkaar verleid. Plagerig had ze Steven een keer gevraagd of de muren van zijn appartement voldoende geluiddicht waren. ‘Of genieten de burens mee?’ ‘Vraag het maar eens aan ze,’ had hij geantwoord. ‘Jij nog een glaasje?’ Steven draaide zich om en hield de fles pouilly fumé omhoog. Met een glimlach keek ze naar zijn halfstijve geslacht.